

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Svk/57/2022
Identifikačné číslo spisu: 5022200109
Dátum vydania rozhodnutia: 27. februára 2023
Meno a priezvisko: Mgr. Michal Novotný
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:5022200109.1

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky vo veci žalobcu: K. O., H.. XX. Z. XXXX, H. XXX, zastúpeného zákonnou zástupkyňou - matkou: Z. O., H.. XX. Z. XXXX, bytom tamtiež, právne zastúpeného: JUDr. Ivan Jánošík, advokát, Klincová 35, Bratislava, proti žalovanej: Základná škola s materskou školou Novot' 315, IČO: 37 813 129, Novot' 315, o ochranu pred iným zásahom - vynucovanie nosenia prekrytia dýchacích ciest žiakmi, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 15 Sa 9/2022-49 z 27. júna 2022 takto

r o z h o d o l :

I. Kasačnú sťažnosť žalobcu sa zamieta.

II. Účastníkom konania sa nepriznáva nárok na náhradu trov kasačného konania.

O d ô v o d n e n i e

I.

Iný zásah žalovanej a konanie pred správnym súdom

1. Začiatkom školského roka 2021/2022 riaditeľ žalovanej na základe vydaných vyhlášok Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky začal vyžadovať od žiakov zúčastnených na prezenčnom vyučovaní prekrytie horných dýchacích ciest. Žalobca túto povinnosť spoiatku plnil. Zákonní zástupcovia žalobcu však 2. novembra 2021 zaslali žalovanej výzvu, v ktorej žiadali, aby sa voči žalobcovi zdržala protiprávneho konania v podobe vynucovania prekrytia horných dýchacích ciest. Na túto výzvu žalovaná neodpovedala a naďalej od žiakov vyžadovala toto prekrytie. Žalobca túto povinnosť prestal rešpektovať a školu navštevoval už bez prekrytia. Riaditeľ žalovanej 17. februára 2022 kontaktoval zákonných zástupcov žalobcu, aby si prišli vyzdvihnúť žalobcu do školy a oznámil im, že ich čaká spolu s príslušníkmi Policajného zboru. Po príchode zákonných zástupcov do školy riaditeľ žalovanej podmienil zotrvanie žalobcu v škole prekrytím horných dýchacích ciest rúškom. Keďže príslušníci Policajného zboru sa postavili na stranu riaditeľa žalovanej a zákonní zástupcovia žalobcu naďalej odmietali, aby si žalobca nasadil rúško, museli ho v dôsledku toho odvieť zo školy domov. Zákonní zástupcovia žalobcu 18. februára 2022 znova zaslali žalovanej

výzvu, aby voči žalobcovi upustila od vynucovania povinnosti nosiť horné dýchacie cesty prekryté. Žalobca od 21. februára 2022 opätovne navštevoval školu aj bez takého prekrytia.

2. Správnu žalobou podanou 3. marca 2022 žalobca žiadal, aby správny súd rozhodol, že postupom žalovanej vo veci vynucovania prekrytia dýchacích ciest sa zasiahlo do práv žalobcu. Správny súd ju tu napadnutým uznesením č. k. 15 Sa 9/2022-49, podľa § 98 ods. 1 písm. d) SSP odmietol. Vyšiel zo zistenia, že žalobca sa o inom zásahu dozvedel najneskôr 2. novembra 2021, kedy jeho zákonní zástupcovia zaslali žalovanej výzvu na upustenie od tohto konania. Hoci zákonní zástupcovia žalobcu sa o zásahu žalovanej dozvedeli pravdepodobne už skôr, a to v septembri na začiatku školského roka, správny súd určil za tento okamih deň, kedy zákonní zástupcovia žalobcu preukázateľne vyjadrili svoj nesúhlas s konaním žalovanej. Týmto dňom začala plynúť dvojmesačná subjektívna lehota podľa § 256 SSP, ktorá uplynula 2. januára 2022. Hoci žaloba bola podaná v objektívnej dvojročnej lehote, jej včasnosť si vyžaduje, aby boli zachované obe tieto lehoty, a preto bola podaná oneskorene.

II.

Kasačná sťažnosť a vyjadrenia k nej

3. Včas podanou kasačnou sťažnosťou žalobca navrhol zrušenie tohto uznesenia a vrátenia veci správneému súdu na ďalšie konanie. Nesúhlasil so správnym súdom v posúdení včasnosti podania žaloby. Podľa neho v čase zaslania prvej a druhej výzvy protiprávne konanie žalovanej vychádzalo z odlišných všeobecne záväzných právnych predpisov. Zákonní zástupcovia jednotlivými výzvami reagovali na dva rôzne právne základy tejto výzvy v podobe vyhlášok úradu verejného zdravotníctva č. 250/2021 V. v. SR a č. 3/2022 V. v. SR. Správny súd tak nemohol odmietnuť žalobu z dôvodu zmeškania lehoty, pretože druhá výzva bola žalovanej zaslaná 18. februára 2022 a žaloba bola podaná ani nie po jednom mesiaci, teda 3. marca 2022.

4. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti nevyjadrila.

III.

Posúdenie veci kasačným súdom

5. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnuté uznesenie v celom rozsahu (§ 453 ods. 1 SSP), ako aj predchádzajúce konanie pred správnym súdom bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) a v rozsahu sťažnostných bodov (§ 453 ods. 2 SSP).

6. Žalobca sa v prerokúvanej veci bránil správnou žalobou proti tzv. inému zásahu orgánu verejnej správy, za ktorý považoval vynucovanie nosenia prekrytia dýchacích ciest žiakmi základnej školy, teda aj samotným žalobcom. Charakter tohto vynucovania ako iného zásahu v zmysle § 3 ods. 1 písm. e) SSP nebol medzi účastníkmi sporný. Rovnako nebolo sporné ani to, že zákonní zástupcovia žalobcu mali o tomto zásahu vedomosť minimálne od 2. novembra 2021, kedy zaslali riaditeľovi žalovanej výzvu na upustenie od vynucovanej povinnosti voči žalobcovi, čo inak potvrdzuje obsah listín pripojených k žalobe. Sporným však ostala včasnosť podania žaloby podľa § 256 SSP, pretože žalobca podľa svojho tvrdenia najskôr výzvou z 2. novembra 2021 a neskôr výzvou z 18. februára 2022 reagoval na dva rôzne právne základy, na podklade ktorých žalovaná vynucovala splnenie predmetnej povinnosti.

7. Tunajší súd sa už zaoberal povahou a plynutím lehôt na podanie žaloby proti inému zásahu a vyslovil (porov. judikát č. 4/2022 ZNSS), že účelom druhej hlavy štvrtej časti Správneho súdneho poriadku, je poskytnúť súdnu ochranu v dvoch odlišných situáciách. Podľa odseku 1 sa totiž možno domáhať ochrany pred iným zásahom orgánu verejnej správy, ak takýto zásah alebo jeho následky trvajú alebo ak hrozí jeho opakovanie tak, ako správne uvádza aj žalobca vo svojej kasačnej sťažnosti. Podľa odseku 2 sa možno domáhať určenia nezákonnosti už skončeného iného zásahu, ak počas jeho trvania nebolo možné podať žalobu podľa odseku 1 a rozhodnutie správneho súdu je dôležité na náhradu škody alebo inú ochranu. Účel žaloby podľa § 252 ods. 1 SSP je teda preventívny - žalobca sa ňou má ochrániť pred dôsledkami faktického postupu, ktorého účinky alebo následky pretrvávajú alebo hrozia opakovaním. Naopak, účel žaloby podľa § 252 ods. 2 SSP je reparačný a okrem toho je použiteľná len subsidiárne, ak nebola možná žaloba podľa odseku 1 (napríklad preto, že zásah trval príliš krátko).

8. Napriek týmto rozdielom je v ustanovení § 256 SSP pre oba podtypy upravená jednotná subjektívna lehota, ktorá plynie od okamihu, kedy sa osoba dotknutá iným zásahom o tomto zásahu dozvedela. Ustanovenie objektívnej lehoty (dva roky odo dňa vykonania iného zásahu) má len subsidiárny charakter, predstavuje teda najneskorší možný okamih pre podanie žaloby podľa § 252 SSP. Z výkladu

ustanovenia § 256 SSP však nijako nemožno dospieť k záveru, že v prípade trvajúceho zásahu (§ 252 ods. 1 SSP) by mal začiatok subjektívnej dvojmesačnej lehoty „kĺzať“ počas celého trvania iného zásahu. Takisto z uvedeného ustanovenia nijako nevyplýva, že by bolo možné na jednu (subjektívnu) alebo druhú (objektívnu) lehotu neprihliadať, prípadne, že by stačilo, aby žaloba bola podaná počas trvania zásahu. Takýto výklad by totiž ignoroval jasné znenie § 256 SSP, podľa ktorého sa subjektívna dvojmesačná lehota aplikuje na každú žalobu proti inému zásahu a plynie vždy od okamihu, keď sa o ňom dotknutá osoba dozvedela.

9. V prejednáwanej veci sa žalobca dozvedel o konaní žalovanej, ktoré podľa neho predstavuje iný zásah, najneskôr deň zaslania prvej výzvy 2. novembra 2021. Žalobca sa však v kasačnej sťažnosti snaží naznačiť, že v čase medzi adresovaním prvej a druhej výzvy sa zmenil charakter predmetného zásahu, pretože žalovaná vynucovala splnenie povinnosti na podklade dvoch rôznych vyhlášok úradu verejného zdravotníctva. Týmito vyhláškami sa však nezmenil obsah povinnosti, ktorú žalovaná od žalobcu vynucovala, a to prekrytie dýchacích ciest žiakmi v zmysle § 2 ods. 1 v spojení ods. 3 písm. a) vyhlášky č. 250/2021 V. v. SR a zároveň aj vyhlášky č. 3/2022 V. v. SR. Charakter tzv. iného zásahu ostal nezmenený a vydanie nového všeobecne záväzného právneho predpisu nespôsobilo zmenu kvalifikačného momentu tohto zásahu. Súlad, resp. podľa žalobcu namietaný nesúlad, s právom bol objektívne zrejmy už v čase uplynutia subjektívnej lehoty na podanie žaloby proti nemu. Pre poriadok kasačný súd podotýka, že v čase medzi vydaním vyhlášky č. 250/2021 V. v. SR a č. 3/2022 V. v. SR bola vydaná aj ďalšia vyhláška úradu verejného zdravotníctva č. 262/2021 V. v. SR, ktorá ustanovovala rovnakú povinnosť. To však neznamená, že tu prejednávaný iný zásahu môže byť považovaný za ďalší samostatný čiastkový zásah, v dôsledku ktorého by došlo k pretrhnutiu dvojmesačnej subjektívnej lehoty a jej začatiu plynutia odznova (porov. v tomto smere napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Sžnz 7/2015).

IV.

Záver

10. Zo všetkých uvedených dôvodov dospel kasačný súd k záveru, že ak správny súd napadnutým uznesením odmietol správnu žalobu žalobcu proti inému zásahu žalovanej ako oneskorenú, urobil tak v súlade s § 98 ods. 1 písm. d) SSP. Kasačná sťažnosť žalobcu tak nie je dôvodná, a preto ju kasačný súd podľa § 461 SSP zamietol.

11. O trovách bolo rozhodnuté podľa § 167 ods. 1 v spojení s § 168 ods. 1 a § 467 ods. 1 SSP, keď žalobca v kasačnom konaní nemal úspech a žalovaná síce mala vo veci úspech, kasačný súd však nezistil výnimočné dôvody, aby jej nárok na náhradu trov priznal.

12. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0 (jednomyseľne).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

